Слово плюс

СЕДМИЧНИК ЗА ОБЩИНИТЕ И КМЕТСТВАТА

Абонирайте се за Слово плюс
в клоновете на „Български пощи“
във Враца, Монтана и Видин
до 20-о число на всеки месец
ISSN 1310-9693
Абонаментът в редакцията продължава
до края на всеки месец за следващите
Нашите абонати имат еднократно право на безплатна реклама, обяви или съобщение във вестника
КАТАЛОЖЕН № 2120

WWW.SLOVOPLUS.COM
e-mail: slovoplyus@abv.bg, slovoplus@yahoo.com

ЦЕНА 0.51 € /1,00 ЛВ.

19 - 25 ноември 2026, ГОДИНА XXIX,
БРОЙ 22 (1467) ISSN 1310 - 9693

Международен форум за диалога Китай–Европа в София

Стефан Петров

В София се проведе Международният семинар „Диалог Китай–Европа: разширяване на сътрудничеството и изграждането на взаимноизгодно бъдеще“, съчетан с Шестия форум на високопоставените учени от мозъчни центрове Китай–Централна и Източна Европа. Форумът се състоя на 9 ноември 2026 г. в столичен хотел и беше официално открит от посланика на Китайската народна република в България Н. Пр. Дай Цинли . Събитието събра експерти, дипломати и представители на академичните среди от Китай, България и редица европейски държави.

Форумът бе организиран съвместно от Посолството на Китайската народна република в България, Института по история и литература на КПК към Централния комитет на КПК, Китайската асоциация за публична дипломация, Българската национална асоциация „Един пояс, един път“ и Стопанския факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

Работата на форума протече в три тематични панела. В първия участниците обсъдиха 15-ия петгодишен план на Китай и визията на Европейския съюз за 2030 г., като акцент бе поставен върху възможностите за синхронизиране на стратегическите приоритети на двете страни. Вторият панел бе посветен на глобалните инициативи на Китай, мултилатерализма и бъдещето на глобалното управление, като лекторите подчертаха необходимостта от засилен многостранен диалог в условията на променящ се световен ред. Третият панел очерта перспективите и визията за развитието на отношенията между Китай и Европа.

В мероприятието взеха участие редица български интелектуалци и общественици. Сред тях бяха бившият председател на Народното събрание Наталия Киселова, проф. Иво Христов, както и доц. д-р Атанас Георгиев – декан на Стопанския факултет на Софийския университет и съорганизатор на форума. Сред чуждестранните участници бяха още У Хайтао, заместник-председател на Китайската асоциация за публична дипломация, както и учени от Сърбия, Босна и Херцеговина, Румъния, Гърция и други държави.

В хода на дискусиите беше многократно споменато, че България е втората държава в света, признала Китайската народна република – исторически факт, който участниците откроиха като основа за дългогодишните приятелски отношения между двете страни. Бяха демонстрирани и предимствата на Китай в областта на образованието, науката и новите технологии.

Участниците изразиха ясна позиция против хегемонизма в международните отношения и подчертаха необходимостта от изграждане на международни отношения на базата на взаимна изгода и равностоен диалог.

Докладчиците се обединиха около тезата, че основаната на правила международна система остава най-надеждната рамка за справяне с общите предизвикателства, а академичният и експертният обмен играят ролята на мост между обществата.

Секретари на общини се събраха в Монтана да споделят добри практики за управление

Кибер сигурност, електронен документооборот, архивиране и успешни практики в общинските администрации са дискутираните теми на регионалната среща на Националната асоциация на секретарите на общини в Република България. Домакин на събитието е община Монтана.

„Основната цел на тази среща е да споделим добри практики в местното самоуправление и обсъдим проблемите си“, заяви секретарят на община Монтана Мариус Конов.

Кметът на Монтана Златко Живков приветства участниците с добре дошли и постави няколко важни акцента.

„В дискусиите, които предстоят трябва да имате предвид, че навлизаме в последната година на мандата си. Предстоят Ви отчети за този период пред март и април и Ви пожелавам те да са успешни. Идват тежки времена за 28-те хиляди души, които работят в органите на местно самоуправление в страната. Проекто-бюджетът ма 2027 година, представен на кметовете миналата седмица, е ощетяващ за общините и ограничава много възможностите за развитие на регионите“, подчерта Живков.

„Срещите, които организираме да обменим опита си, остават най-добрият формат за вземане на решения и постигане на обща позиция в работата ни по различни нормативни промени“, заяви председателят на управителния съвет на организацията Иван Динчев в началото на срещата.

Секретарите обсъждат и прилагането на законът за прозрачност при представителството на интереси. Той бе е обнародван в края на март тази година и най-общо регулира и осветява лобистката дейност пред властите в страната. Законът влиза в сила девет месеца след обнародването или в началото на 2027 година. Дотогава към Сметната палата трябва да бъде създаден публичен регистър за прозрачност. Той е с декларативен характер.

Представители на интереси по смисъла на закона са физически и юридически лица, които работят редовно в полза на обществени, групови и частни интереси.

„В момента общините приемат вътрешни правила и определят със заповед хората които ще отговарят за тях, уточни секретаря на община Монтана Мариус. Той припомни, че новият закон има и гратисен период по отношение на санкциите до края на 2027 година.

Вършец – столица на природните науки и екологията

От 13 до 15 ноември град Вършец бе домакин на XXIV Национално състезание по природни науки и екология, което събира млади таланти от цяла България.

На тържественото откриване присъстваха заместник областният управител на област Монтана Зорница Михайлова, Иван Димитров – главен експерт в Министерство на образованието и науката, Даниела Маринова – представител на РУО – Монтана, и инж. Иван Лазаров – кмет на община Вършец.

Домакин на престижното събитие е СУ „Иван Вазов“ – Вършец, с директор Олга Яничкова.

Младите изследователи представят своите научни разработки пред Национална комисия от утвърдени учени и специалисти.

Областна администрация – Монтана поздравява организаторите, домакините и всички участници за този истински празник на знанието, любопитството и науката!

На добър час на младите таланти на България!

Вършец

Почит към паметта на загиналите във Втората световна война

На 7 ноември, по случай Архангелова задушница, в парк „Св. Мина“ във Вършец беше отслужена панихида в памет на загиналите участници във Втората световна война. Възпоменателната церемония се състоя пред паметника, издигнат в тяхна чест.

На панихидата присъстваха заместник-кметът на община Вършец Петър Стефанов, отец Венцислав Радевски, експертът от офиса за военен отчет в града Николай Филипов и подполковник Васил Цуринski – началник на Военно окръжие II степен – Монтана, както и жители на град Вършец.

В знак на признателност към загиналите бяха поднесени венци пред паметните плочи и паметниците на територията на общината.

С преклонение пред саможертвата на загиналите и с признателност към тяхното дело съхраняваме паметта за историята и героизма на поколенията преди нас.

Нашата страница за Корея

Изложба „Развитие на безпилотните технологии-2026“

На 29 октомври в Пхенян се проведе изложба „Развитие на безпилотните технологии-2026“. На изложбата бяха представени бойни системи, демонстриращи най-новите постижения в областта на безпилотните технологии и перспективите за тяхното развитие, включително стратегически, оперативни и тактически многоцелеви дронове и дронове за еднократна употреба и баражиращи боеприпаси от различни видове.

Уважаемят другар Ким Чен Ун присъства на церемонията по откриването на изложбата.

Той беше посрещнат от водещи служители в областта на боеприпасната промишленост и Министерството на националната отбрана. Присъстваха секретари на ЦК и други членове на централното ръководство на партията, висши служители на комисии и министерства, учени, техници и заслужили личности в областта на боеприпасната промишленост, командири от Министерството на националната отбрана и Корейската народна армия, преподаватели и учени от военни образователни и научноизследователски институти на всички нива и големи университети.

Чо Чун Рьон, член на Политическото бюро и секретар на ЦК на Корейската трудова партия, произнесе реч в която посочи, че тази изложба е съвкупност от последните постижения в разработване на безпилотни и интелигентни бойни системи изцяло със собствени сили.

Той изрази голямо удовлетворение от показаното на изложбата подчертавайки, че целта е постигането на абсолютно превъзходство в технологията на дроновете и спомена националната стратегия за развитие на отбраната чрез бързо развитие на безпилотните технологии.

Като отбеляза, че мирът и силата са неразривно свързани, мирът не се продава на никаква цена и следователно дори богата страна не може да постигне мир с пари, другарят Ким Чен Ун каза: Силата означава именно мир, а мирът се гарантира само от силата. Това е въпрос на здрав разум, необходим за оцеляване в днешния неспокоен свят. Учените от нашата страна трябва да положат всички усилия за постигане на изумителни резултати в разработването на безпилотни технологии и изкуствен интелект за нуждите на националната отбрана, по същия начин както направиха това в областта на ядрените оръжия и технологии.

След изказването си Ким Чен Ун обиколи изложбената зала заедно с участниците в церемонията.

Наблюдавайки представените безпилотни бойни системи, той за пореден път подчерта важността и военното значение на развитието на безпилотните технологии за превръщането на въоръжените сили на КНДР в ултрамодерна елитна армия, добре запозната със съвременните военни действия.

Предвид продължаващата тенденция на развитие, при която безпилотните военни средства се очертават като основни средства за бойни действия и обхватът им на приложение се разширява с всеки изминал ден, е необходимо бързо да се развият ключови технологии в това отношение, да се поставят безпилотните оръжейни системи на базата на високо ниво на изкуствен интелект и да се оптимизират техните оперативни възможности, като това се разглежда като задача от най-висок приоритет за изграждане на съвременни въоръжени сили, подчерта той.

След това различни дронове и оръжейни системи демонстрираха своята мощ.

Демонстрацията включваше огневи удари от различни тактически дронове за еднократна употреба, тактически крилати ракети, многоцелеви дронове и батальон от реактивни установки с калибър 600 мм.

Тактическите дронове за еднократна употреба, ракетите „въздух-земя“ от многоцелеви дронове и крилатите ракети поразиха целите си със 100 процента точност.

Свръхточната ракетна установка с калибър 600 мм, наречена „снайпер“, откри огън пред публика за първи път.

Наблюдавайки огромната мощ на тази основна оръжейна система на КНДР, единствената подобна в света, всички участници аплодираха ентусиазирано и с голяма гордост.

Това събитие ще насърчи развитието на националните отбранителни способности, насочени към изграждането на най-мощната армия в света.

Коментар: Една от най-интересните разработки показани на изложбата беще стратегически безпилотен летателен апарат (БЛА) тип „летящо крило“. Един съвременен дрон с размах на крилата 17 метра и полетно тегло 8 тона, изработен от леки материали и с икономичен реактивен двигател може да има максималната далечина на полета ***над 12 000 километра****, при скорост от 900 км/ч на голяма височина и да носи около един тон боен товар във вътрешен отсек. За да запази своята радарна ниска забележимост(стелт характеристики) такъв безпилотник трябва да носи цялото си въоръжение* ***изцяло във вътрешни отсеци****. При полезен товар от* ***1000 кг****, дронът може да бъде конфигуриран с различни съвременни високоточни оръжия за поразяване на земни, морски и въздушни цели.*

Ким Чен Ун инспектира новопостроени модерни жилища в окръг Тонгчон

Пхенян, 12 ноември (KCNA) – Над хиляда нови модерни жилища се появиха в няколко квартала на окръг Тонгчон, разположен на източното крайбрежие, в района където сега се строи нова мащабна военноморска база. На 11 ноември уважаемият другар Ким Чен Ун инспектира тези вече завършени нови модерни жилищни квартали. Той беше посрещнат на място от висши служители на строителния щаб и командващи служители на всички провинциални ударни бригади от членове на партията, участвали в строителството.

Другарят Ким Чен Ун изрази голямо задоволство, наслаждавайки се на гледката от птичи поглед към модерните жилищни квартали в градчето на окръг Тонгчон, построени за малко повече от два месеца.

Той оцени, че появата на нови жилищни квартали, които са добра хармония на различни видове нискоетажни и многоетажни жилищни сгради, показва още едно ценно постижение, постигнато във време, когато регионалното строителство се разширява и засилва в цялата страна.

Отбелязвайки, че вътрешната структура и обзавеждане на жилищата е от голямо значение за удобството на жителите, а външните им форми са разнообразни и своеобразни, той каза, че изискването на регионалната строителна политика на партията за поддържане на принципа на модерност, култура, иновации и разнообразие в регионалното строителство е било правилно изпълнено.

За да може прилагането на политиката на партията за регионално развитие и строителство на селски жилища да доведе до стабилни резултати, с активната подкрепа на всички хора в цялата страна, е важно строителният сектор да обмисли работата по прилагане на плана и решенията на партията по научен и икономически ефективен начин и правилно да ги изпълни, каза той, добавяйки: „Цифрата на растежа, символизираща регионалната промяна, е важна за нас, но трябва да се обърне подълбоко внимание на материалното и културно благополучие и на нивото на цивилизация на хората в региона, които се подобряват и разцъфтяват всяка година.“

Работата за премахване на различията между града и селото и окончателно осигуряване на среда за едновременно, многостранно и балансирано развитие в страната се прилага на практика и се доказва чрез строителството, основната сфера на революция, каза Ким Чен Ун, добавяйки, че отношението към строителната политика е индикатор за оценка на бъдещето на революцията.

Той посочи, че в регионалното строителство все още се появяват различни недостатъци.

Отбелязвайки, че въпреки няколкото предупреждения, секторите за проектиране и строителен контрол не успяват да гарантират прилагането на строителната политика на партията. Те все още не са успели да изкоренят ненаучния формализъм и нереалистичния стил в регионалното строителство, включително в строителството на селски жилища и т.н.

Заявявайки, че неизменна позиция на партията, е че развитието на селските райони е национална сила и социализъм, а строителството по политиката „Регионално развитие 20x10“ и изграждането на модерни жилища съгласно програмата за селска революция са важни революционни задачи, които трябва да се изпълняват безусловно и безотказно, той отново изясни важните принципи и начини, които трябва да се спазват в регионалното строителство.

Другарят Ким Чен Ун оцени виско факта, че провинциалните ударни бригади от членове на партията, участващи в изграждането на нови модерни жилищни квартали в окръг Тонгчон, дават добър пример в регионалното строителство. Той изрази задоволство от факта, че благодарение на авангардната и революционна борба на ударните бригади от членове на партията, беше успешно продължена мащабната военна политика за изграждане на военноморска база.

Затова Ким Чен Ун се срещна с участниците от провинциалните ударни бригади от членове на партията и горещо ги насърчи.

Страницата подготви Людмил КОСТАДИНОВ

Община Монтана и платформа „АГОРА“ ще финансират 11 проекта тази година

Малки проекти на 10 читалища и един спортен клуб са одобрени за финансиране от Фонда за местни инициативи на община Монтана, съобщи кметът Златко Живков. Бюджетът на фонда за тази година е 15 500 евро. От тях 10 000 са осигурени от община Монтана, а 5 500 от платформа „АГОРА“. Фондът за местни инициативи се администрира от „Агенция за регионално развитие и бизнес център 2000“ - Монтана.

Отличниците, които ще бъдат финансирани са: НЧ „Изгрев 1927“ от село Студено буче, НЧ „Събуждане 1922“ - Стубел, НЧ „Селска пробуда 1927“ - Долно Белотинци, НЧ „Просвета 1921“ - Благово, „НЧ „Еленко Ценков 1896“ - Горно Церовене, НЧ „Просвета 1927“ - Горна Вереница, НЧ „Пробуда 1928“- Крапчене, НЧ „ „Народен будител 1927“ - село Николово, НЧ „Просвета 1928“ – Славотин, НЧ „Пробуда 1926“ – Липен, и боксов клуб „Спарта“ – Монтана.

Максималният размер за финансиране за един проект е 1553 евро. Със средствата всяко едно от одобрените читалища ще може да закупи според необходимостта, която има, озвучителна техника, носии, сценични завеси, снимачна техника, мултимедия и да извърши благоустройствени дейности за изяви на открито. Клубът по бокс ще организира занимания на деца от различни етноси с изявените си състезатели, ще проведе съвместен турнир и осигури екипировка за участниците.

„Това е една силна година за нашите читалища и представянето на самодейните им колективи на местно и национално ниво, заяви кметът Живков при връчването на договорите за изпълнение на проектите. Той благодари на председателите и секретарите на читалищата за самоотвержената работа и активността им да развиват и надграждат своите инициативи, да съхраняват традициите и сплотяват общностите в селата.“

„Радвам се, че отново си партнираме с община Монтана в тази инициатива - заяви Емилия Лисичкова – председател на платформа „АГОРА“. - Благодаря на всички кандидати, които всяка година се увеличават, проектите стават все по-добри и това е вдъхновение за нас.“

През 2027 година община Монтана и платформа АГОРА ще отбележат 10-годишното си сътрудничество с юбилейна сесия за подкрепа на местни инициативи.

Община Лом с престижно национално отличие за най-ефективен и сплотен екип със здравните медиатори

Община Лом получи високо национално признание за своите усилия в подобряването на достъпа до здравеопазване и социална интеграция на уязвимите групи. По време на провелата се 18-а Национална обучителна среща „Инициатива за здраве и профилактика“, Община Лом беше официално удостоена с голямата награда в категорията „Най-ефективен и сплотен екип между здравен медиатор и община“.

Престижното отличие, връчено от Националната мрежа на здравните медиатори, е израз на благодарност и признание за дългогодишното успешно партньорство, съвместната работа и изключителния синхрон между общинската администрация, здравните медиатори на терен и фондация „Рома-Лом“.

Наградата обхваща постигнатите високи резултати в периода от септември 2025 г. до август 2026 г. През последната година съвместните екипи в Лом реализираха редица успешни кампании за безплатни профилактични прегледи, информационни събития за ваксинопрофилактика, както и мащабни инициативи за обхват на децата в образователната и здравната система, утвърждавайки общината като пример за ефективна социална политика на национално ниво.

Форумът „Инициатива за здраве и профилактика“, подкрепен от водещи партньори в сектора, за поредна година събра експерти, институции и над 320 здравни медиатори от цялата страна, за да споделят добри практики и да набележат стратегии за повишаване на здравната култура на уязвимите общности. Организатор е Националната мрежа на здравните медиатори под патронажа на Комисията по здравеопазване и Министерството на здравеопазването. Партньор на събитието е Националното сдружение на общопрактикуващите лекари в България.

BULADIABETES ASSOCIATION
БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ ДИАБЕТ
BULGARIAN DIABETES ASSOCIATION

СДРУЖЕНИЕ „ДИАБЕТ“ - гр.Монтана

Гр, Монтана – п.к.3400, ул. „Александър Стамболийски” № 6, ет. 6, ст. 605,
е-майл: **diabet_montana@abv.bg**

Управителният съвет на Сдружение „Диабет“ - гр.Монтана, поздравява своите членове и симпатизанти във връзка с Деня за борба с диабета, като им желае да са здрави и успешни в контрола на диабетното състояние, да живеят активно и да бъдат пълноценни членове на семействата си и на обществото!

Изказваме благодарност на г-н Златко Живков, кмет на Община Монтана, и дарителите от фирмите: „Войнов и сие“, „Гушанска боза“, „Монт-дринкс“ и „Крос“, финансирали провеждането на семинар по повод Световния ден за борба с диабета.

На мероприятието бяха поканени лекторите: д-р Кирил Събчев, представители на НЗОК - гр. Монтана, и фирма „Допълхерц“.

ЗАЕДНО СМЕ ПО-СИЛНИ!

Община Монтана ще има още шест нови електробуса

Продължава въвеждането на екологични мерки в обществения транспорт на община Монтана, съобщи кметът Златко Живков. Още шест нови електроавтобуса ще бъдат закупени за обслужване на градските линии като част от дейностите по проект за въвеждане на зелени решения за устойчиво развитие на Северозапада. Проектът е съвместен между общините Монтана и Враца и се изпълнява по европейската оперативна програма „Развитие на регионите“. Целта е опазване чистотата на въздуха, намаляване на нивото на шум и увеличаване на предвидимостта при пътуване с обществен превоз. За екологичните транспортни средства са осигурени и шест зарядни станции, както и единна информационна система.

Два от елекробусите ще бъдат 43-местни и ще обслужват междуселищни линии. Другите 4 електробуса са 30-местни и бъдат предназначени за вътрешноградски линии. Планирано е и поставяне на електронни информационни табла на спирките. Стойността на дейностите е 3 663 000 евро безвъзмездна финансова помощ от Европейския съюз.

Срокът за изпълнение на проекта е до януари 2029 година.

Това е вторият етап от мерките на община Монтана за подобряване на мобилността и въвеждане на зелен транспорт. Първите шест електробуса бяха закупени през август миналата година като част от дейностите отново по съвместен проект между общините Монтана и Враца, изпълнен по Националния план за възстановяване и развитие.

Омбудсманът Велислава Делчева организира приемна в гр. Монтана

Омбудсманът Велислава Делчева и експерти на институцията организират изнесена приемна за гражданите в гр. Монтана, която ще се проведе на 25 ноември 2026 г., сряда, от 12.30 часа в сградата на Общинската администрация, зала „Стефан Стамболов“, ет. 2 (ул. „Извора“ № 1).

Гражданите могат предварително да се запишат за съвет или съдействие по всички въпроси, свързани с право на собственост, социални, пенсионни, осигурителни и здравни права, потребителски казуси – ток, вода, мобилни оператори, финансови институции и др.

Телефони за записване:

096/ 394 212 – Община Монтана;

02/8106 955; 0895 561 941– Приемна на Омбудсмана.

Районен съд – Лом отбеляза 85 години от тържественото откриване на Съдебната палата в града

На 9 ноември 2026 г. Районен съд – Лом отбеляза 85-атата годишнина от освещаването на новопостроената Съдебната палата в града с тържествена церемония, на която награди участниците в конкурса за рисунка и есе, които се включиха в информационната кампания „Ден на отворените врати“, която по традиция се провежда веднъж в годината.

Председателят на Районен съд – Лом – съдия Бориславa Славчева, разказа за историята на Съдебната платата като припомни, че през „1933 г. започва строежът на сградата, която е построена и тържествено открита през 1941 г., а проектът й е дело на екип начело с един от най-авторитетните архитекти от първата половина на XX век – арх. Пенчо Койчев, проектирал и Съдебната палата в София“. Съдия Славчева разказа и за различните исторически етапи, през които преминава съда – от окръжен и мирови през околийски и народен до районен, както и за значението му в обществения живот на града. Специално внимание беше обърнато на личността на Димитър Маринов, за чийто живот, дело и обществен принос разказа писателят и журналистът Любомир Йорданов.

В своето слово съдия Славчева заяви, че „Дейността на Ломския съд в защита на законите, справедливостта и правата на гражданите започва непосредствено след Освобождението на България, още през далечната 1877 г. когато след влизането на руски и румънски войски в Лом са проведени избори за местни власти и за пръв председател на Ломския окръжен съд е избран учителят и възрожденски деец Димитър Маринов – ученик на Кръстьо Пишурка. Като съдия той е определен за депутат в Учредителното събрание и участва в създаването на приетата на 16 април 1879 година Търновска конституция.“

Събитието беше съпътствано и от изложба на ценни юридически книги от края на XIX и началото на XX век от фонда на библиотеката при Народно читалище „Постоянство 1856“, гр. Лом. Тя е подредена от главния библиотекар на читалището – Люба Арсенова, и от дългогодишния библиотекарски деятел и настоящ съдебен заседател Кристина Илиева. В съвременната сграда на Съдебната палата, на втория етаж, е подредена и малка сбирка от документи, снимки и вещи – колекция от печати и мебели, използвани от съдиите и съдебните служители.

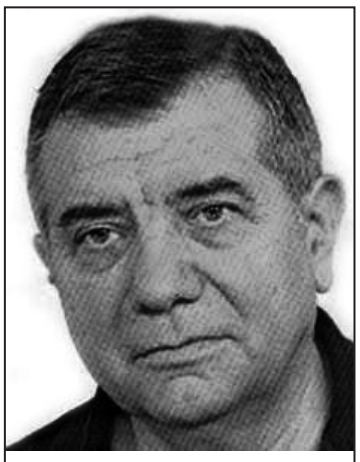
В конкурса за рисунка „Справедливост в цветове – моята представа за съда“ във възрастовата група до 12 години на първо място беше класирана творбата на 11-годишната Симона Божидарова от ОУ „П. К. Яворов“, с. Крива бара. Второто и третото място бяха присъдени съответно на Лияна Тодорова от ОУ „Климент Охридски“, с. Сталийска махала и на Виктория Славова от I ОУ „Никола Първанов“, гр. Лом. Във възрастовата група над 12 години първото място беше взето от Вяра Кирилова от ПГПТ, гр Лом, а второто и третото място от Кирилка Кирилова и Мирела Иванова също от ПГПТ, гр. Лом. Четири деца от I ОУ „Никола Първанов“ получиха поощрителни награди.

В конкурс за есе на тема „Зад тогата на съдията: Моралният сблъсък между „присъдите“ в социалните мрежи и презумпцията за невинност“ беше отличено на първо място есето на Андреа Илиева от ПГ „Найден Геров“, гр. Лом.

Отличените и поощрени участници получиха своите награди от съдия Иван Йорданов и съдия Лилия Любенова.

Литературна карта на Монтана

Борис БОРИСОВ

Борис Борисов

Предложих на изкуствения интелект ЧатДжиПиТи да направи класация на писатели и поети, родени в град Монтана и региона, по критерии:

– НЛТ — национална литературна тежест: място в националната литература, качество и трайност на творчеството, литературна рецепция, награди, преводи, влияние;

– МЗ — значение за Монтана и Северозапада: родно място, художествено осмисляне на региона, работа в местния културен живот и принос към регионалната литературна памет.

Получи се интересно проучване на най-известните творци, починали и живи, с няколкократни последователни и различни уточнявания. Ето края на “разговора“.

ИИ: Ако трябва да представим това не като „една класация“, а като литературна карта на Монтана, бих дал следната окончателна конструкция:

ПРЕДВОЕННО ПОКОЛЕНИЕ
1. Йордан Радичков
2. Яна Язова
3. Димитър Осинин
4. Младен Исаев
5. Емил Коралов
6. Лъчезар Станчев
7. Славчо Красински
8. Цветан Минков
9. Георги Русафов
10. Стефан Савов

СОЦИАЛИСТИЧЕСКО / СЛЕДВОЕННО ПОКОЛЕНИЕ
11 Иван Давидков
12 Драгомир Асенов
13 Георги Алексиев
14 Анастас Стоянов
15 Никола Статков
16 Георги Марковски
17 Радослав Игнатов
18 Николай Кирилов
19 Иван Здравков
20 Никола Фол

СЪВРЕМЕННО ПОКОЛЕНИЕ
21. Пламен Антов
22. Емил Андреев
23. Мартен Калеев
24. Николай Звезданов
25. Любомир Йорданов
26. Александра Симеонова
27. Камелия Александрова
28. Юлий Йорданов
29. Параскева Маркова
30. Милен Александров

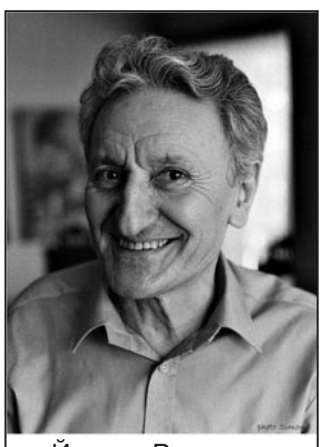
(Какви са основанията?)

I. ПРЕДВОЕННО ПОКОЛЕНИЕ

1. Йордан Радичков

Безспорният №1 на цялата панорама.

Тук практически няма спор. Радичков е автор с национално и международно значение, а връзката му със Северозапада е не просто биографична, а същностна за художествения му свят.

Йордан Радичков

2. Яна Язова

Втората позиция също остава изключително висока. Националната ѝ литературна съдба е значително по-голяма от регионалната ѝ принадлежност. Ломската връзка обаче прави присъствието ѝ в тази класация особено важно.

3. Димитър Осинин

Тук вече съм още по-категоричен след проверките.

Осинин съчетава писател, поет, пътеписец, фолклорист, преводач и учител. Неговото участие в съставянето на „Българско народно творчество“ го поставя далеч отвъд категорията „регионален автор“.

4. Младен Исаев

Роден в Балювица, Исаев има национална литературна биография като поет, преводач и обществено-литературна фигура.

5. Емил Коралов

Особено важен за българската литература за деца и юноши. Роден в Славотин, той е пример как регионалната принадлежност може да бъде съчетана с дълготрайна национална литературна известност.

6. Лъчезар Станчев

Поет, преводач, журналист и редактор. След допълнителната проверка бих го поставил категорично във високата част на предвоенното поколение.

7. Славчо Красински

Роден във Фердинанд; поет, драматург и автор за деца. Важното е, че специализираните литературни справочници го поставят в по-широкия контекст на българската литература между двете световни войни.

8. Цветан Минков

Ломското име, което първоначално почти сигурно щях да подценя. При него литературната критика, историята на литературата, педагогиката и художественото писане се преплитат.

9. Георги Русафов

Берковица и литературата за деца. При него регионалното значение е много по-голямо, отколкото би показала една общонационална класация.

10. Стефан Савов

Тук включването е малко по-условно, защото тежестта му е преди всичко драматургична и театрална, но при разбирането „писатели и литературни дейци“ мястото му е оправдано.

II. СОЦИАЛИСТИЧЕСКО ПОКОЛЕНИЕ

Тук става най-голямата конкуренция.

11. Иван Давидков

Иван Давидков

Всъщност, ако класираме по рождение, той е от по-ранното поколение, но като литературно развитие принадлежи към голямата следвоенна литературна епоха. Затова предпочитам да го поставя тук.

Той е един от трите-четирите абсолютни върха на регионалната литература заедно с Радичков, Осинин и Асенов.

12. Драгомир Асенов

Роден във Фердинанд, писател и драматург с национално значение. Тук регионалният и националният критерий почти се покриват.

13. Георги Алексиев

Сериозен белетрист с трайна национална литературна биография и много силна северозападна принадлежност.

14. Анастас Стоянов

Едно от важните имена на монтанската литературна традиция — поет, писател, преводач, редактор.

15. Никола Статков

Белетрист, сценарист и журналист; едно от разпознаваемите имена на северозападната проза.

16. Георги Марковски

Тук бих запазил висока позиция. Той е от авторите, които не могат да бъдат оценени само по количеството национална популярност, защото литературната му специфика е по-особена.

17. Радослав Игнатов

Поет и белетрист с голямо местно и национално присъствие; особено интересна проза за паметта, прехода и Северозапада.

18. Николай Кирилов

Това е автор, който заслужава да бъде върнат в по-централната част на картината.

Роден в Якимово, член на СБП, редактор на „Септември“ и автор на голям брой романи, повести, разкази и книги за юноши. Библиотечната справка показва необичайно обемиста литературна продукция.

19. Иван Здравков

Тук правя нова важна промяна спрямо предишния „Топ 30“.

Здравков е роден в Долни Цибър, завършил е ломската гимназия и българска филология, дълги години е бил редактор по поезия в БНТ и е автор на поезия и проза.

При поколенческа класация той според мен трябва да бъде вътре.

> на стр. 8

Отвъд 2000 км: Как иранската ракетна технология може да изпълни призива на лидера за атаки „без географски ограничения“

Мохамед Молаи

Премахването от Иран на самоналожения таван от 2000 километра за обсег на ракети открива нови възможности за разширяване на стратегическия обхват на страната, използвайки напредъка в задвижването, етапите на пускане на ракети, насочването, космическите технологии и възможностите за повторно влизане в атмосферата.

Самоналоженото ограничение за обхват на ракетите е ефективно отменено, като говорителят на Корпуса на гвардейците на ислямската революция, бригаден генерал Хосейн Мохеби, в скорошно интервю обяви, че ограниченията вече не са в сила.

Той обаче побърза да добави, че „способността трябва да се приложи на практика, вместо просто да се говори за нея“.

Съобщението повдига технически въпрос, който изисква технически отговор: Какво би било необходимо, за да може иранска балистична ракета да измине значително разстояние над 2000 километра и с какви технологии разполага Иран, за да постигне това?

Съобщението дойде дни след като лидерът на Ислямската революция, аятолах Сейед Моджтаба Хаменеи, инструктира военните командири да реагират незабавно и решително на всеки нов акт на агресия, независимо откъде произлиза.

Иранските власти отдавна описват обхвата от 2000 километра като самоналожено ограничение, а не като технологично ограничение.

През 2017 г. висши ирански военни командири публично заявиха, че Иран умишлено е ограничил обхвата на ракетите си като въпрос на политика.

Министърът на външните работи Абас Арагчи наскоро повтори, че Иран притежава капацитета да разработва ракети с по-голям обсег, но е решил да не го използва, тъй като това би могло да накара други страни да възприемат Иран като заплаха.

Това разграничение е от решаващо значение за оформянето на техническия анализ. Ограничение, наложено от политиката, може да бъде премахнато и чрез политическо решение. Следва реконструкция на технологичния пейзаж, предоставен на иранските ракетни инженери при новите обстоятелства и нови инструкции от Лидера.

Нито една иранска ракета не е била публично демонстрирана да лети отвъд предишното ограничение на обхвата, а Техеран все още не е разкрил конкретна програма или техническа пътна карта за разработване на такава способност.

Политически таван, а не технически

Съществуващият ракетен арсенал на Иран вече му осигурява значителен обхват в региона. Системите му с малък обсег включват ракети от клас 200-300 километра, като например семейството Фатех-110.

Междувременно се оценява, че Золфакар и Дезфул имат обхват съответно от приблизително 700 и 1000 километра. И двете представляват важни разширения на иранския капацитет за ракети с твърдо гориво.

Публично представеният арсенал на страната включва и Хорамшахр-4, балистична ракета с течно гориво и деклариран обхват от 2000 километра, наред със Сежил и други подобни ракети.

В момента обсегът от 2000 километра поставя целия Арабски полуостров, Леванта, голяма част от Египет и части от Гърция и Балканите в обсега на иранските ракети.

Следователно, при разширяването на този обхват става въпрос за разширяване на капацитета за удари в по-отдалечени театри на военни действия.

Това е по-широкото значение на призива на Лидера за отговор на агресията „без географски ограничения“.

Четири лоста, достъпни за инженерите

Анализ на разработването на ракети с голям обсег сочи основни технологични начини за разширяване на обсега. Нито един от тях не изисква особено екзотична технология, а Иран има опит и в четирите области.

Ракетни двигатели: Иран е разработил както твърдогоривни системи, като например Сежил, така и течногоривни системи, включително семейството Хорамшахр.

Твърдогоривните двигатели предлагат предимства по отношение на готовност за употреба, съхранение и простота на работа, докато течногоривните двигатели могат да предложат по-голяма ефективност и по-гъвкав контрол на тягата.

Подобренията в енергията на горивото, ефективността на горенето и производителността на дюзите могат да допринесат за по-висока скорост на изтичане на изгорелите газове.

Аерокосмическите сили на Иранската революционна гвардия също така заявиха, че произвеждат ракети и дронове, използвайки изцяло местни ресурси по време на настоящата война.

Структурна маса: При постоянно количество гориво, намаляването на структурното тегло на ракетата може да подобри съотношение на масата на полезния товар и горивото и общите ѝ характеристики. Това включва намаляване на теглото на корпуса на ракетата, резервоарите за гориво и корпусите на двигателите, без да се компрометира структурната цялост. Напредъкът в композитните материали, по-леките структурни компоненти и по-ефективните конструкции на корпусите са сред установените подходи за намаляване на масата. Тези съображения стават все по-важни, тъй като Иран разработва следващите поколения ракетни системи. Многостепенната архитектура е добре установена характеристика на балистичните ракети с голям обсег. Чрез разделяне на последователните степени след изчерпване на горивото им, ракетата може да се освободи от „мъртвото тегло“ и да подобри общите си характеристики. Отделянето на бойната глава от основното тяло на ракетата може също да намали масата, която трябва да се пренесе през по-късните етапи на полета. Иран вече има опит и с двата подхода: Сежил е двустепенна ракета, докато няколко ирански системи включват разделящи се бойни глави.

Тези технологии са установена част от съвременното разработване на ракети и са области, в които Иран е натрупал значителен опит.

Стартовата площадка, използвана за космически кораби

Вероятно няма по-силен индикатор за инженерните основи за потенциално разширяване на обхвата на ракетите на Иран от способността на страната да разработва космически ракети-носители и да извежда сателити в орбита. Ракети като Симорг, Касед, и т.н. използват многостепенни архитектури и изискват способности за разделяне на степените, запалване на горните степени, насочване и управление, както и прецизно орбитално извеждане. Това са важни инженерни способности, които са в основата на разработването на балистични ракети с голям обсег. Американските власти вече са преценили, че Иран има достъп до технологии, които биха могли да допринесат за разработването на междуконтинентална балистична ракета. Техеран обаче отхвърли твърденията, че космическата му програма служи като прикритие за разработването на такива ракети. Ирански представители и ракетни специалисти подчертават, че космическата ракета-носител не е същото като балистична ракета. Въпреки че двете споделят значителни общи технологични основи, те имат една фундаментална разлика: космическата ракета-носител е проектирана да изведе полезен товар в орбита, докато балистичната ракета трябва да достави полезния си товар обратно през атмосферата до целта.

По-трудното предизвикателство: Слизане обратно

Ускоряването на полезен товар до висока скорост е само половината от предизвикателството. Полезният товар трябва също така да оцелее при повторно влизане в атмосферата и да достигне предвидената си цел. С увеличаването на балистичния обхват, условията за повторно влизане в атмосферата могат да станат значително по-взискателни, което оказва по-голямо напрежение върху термичната защита, структурната цялост и системите за насочване и управление на ракетата. Повторно влизащият в атмосферата боен блок трябва да издържа на интензивно аеродинамично нагряване и значителни механични натоварвания, като същевременно поддържа стабилността и точността, необходими за достигане на целта. Някои съвременни концепции включват и маневрени летателни апарати за многократно влизане в атмосферата или хиперзвукови възможности за планиране. ,Именно тук разликата между извеждането на ракета в орбита и разработването на наистина ефективна балистична ракета с голям обсег става особено важна. Космически ракети-носители могат да демонстрират възможности за задвижване, позициониране и извеждане в орбита, но тези постижения сами по себе си не доказват способността за доставяне на бойна глава на междуконтинентални разстояния. През последните години иранските власти обсъждаха маневрени летателни апарати за многократно влизане в атмосферата и хиперзвукови системи, включително семейството ракети „Фатах“. Тези развития показват, че Иран проучва технологии, свързани с усъвършенствани профили на полети и повторно влизане в атмосферата.

Промишленост и оцеляване

Отвъд проектирането на отделни ракети, въпросът за разширяване на обхвата има и по-широко индустриално измерение. Разработването на сложни задвижващи системи изисква установена производствена инфраструктура, способна да произвежда горива, да обработва материали, да произвежда корпуси на двигатели и да поддържа постоянно качество през всички производствени цикли. Тези изисквания стават особено важни, когато се работи с големи твърдогоривни двигатели и по-сложни ракетни архитектури. Разрастващата се мрежа от подземни индустриални комплекси на Иран също е от значение в този контекст. Способността за производство, тестване, поддръжка и съхранение на все по-сложни ракетни системи е важна част от всяко усилие за разширяване на оперативните възможности. Индустриалният капацитет и способност за оцеляване могат да бъдат също толкова важни, колкото и отделните технологични подобрения.

Премахването на ограничението от 2000 километра само по себе си не води до създаването на междуконтинентална ракета, нито доказва, че Иран вече притежава такава. То премахва политическо ограничение и дава на иранските аерокосмически инженери по-голяма свобода на действие да развиват възможности, които преди това са били изключени от обявената ракетна доктрина на страната.

Иран вече притежава няколко важни технологични основи: ракетни двигатели с твърдо и течно гориво, опит с многостепенна ракетна архитектура чрез космическата си програма, технология за разделяне на бойни глави и все по-устойчива вътрешна индустриална база.

Заедно те осигуряват солидна инженерна основа за по-нататъшно развитие. Следващият критичен етап би бил публично документиран балистичен полет с голям обсег, демонстриращ повторно влизане в атмосферата на боен блок който може да оцелее и да достави полезния си товар при оперативни условия.

Както подчерта говорителят на Иранската революционна гвардия, въпросът вече не е просто какво Иран казва, че може да направи, а какво може да демонстрира.

https://www.presstv.co.uk

Поредната халюцинация на сектата „Чернобил“

А. ГРИГОРОВ

Българската умнокрасива общност се състои от различни секти. Една от най-активните и многобройни сред тях е сектата „Чернобил“. Тя може да бъде описана като „квази религиозна общност способна на искрен идиотизъм и неподправена екзалтация“ по сполучливото определение на български журналист.

Във връзка с 40 години от тази авария, които отбелязахме през 2026 година, сектата отново изпадна в поредния сеанс на групова халюцинация. Нейните последни творения са книга със заглавие „Българският Чернобил. Археология на моралната нищета“ (издадена през 2026 г. от „Институт за изследване на близкото минало“). Авторът е професор Вацов философ по образование. Книгата се представя като „изследване на държавната безотговорност, прикриването на информация и управлението на радиационната криза в България след аварията в Чернобил през 1986 г.“ На годишнината е посветен и филма „Хроники за неудобната истина“. Двете произведения са типични образци на пропаганда на ужасите с конкретни политически цели и затова е ненужна загуба на време да се обременяват читателите с подробен анализ на всички твърдения в тях. Достатъчно е да споменем накратко предприетите мерки от социалистическата държава тогава и крайния резултат от тези мерки за здравето на населението.

Заповед № 148 от 4 май 1986 г. на Григор Стоичков и допълващата я Заповед № РД-09-639 от 7 май 1986 г. на проф. Любомир Шиндаров създават официалната държавна система за радиационен контрол върху храните и околната среда в България непосредствено след аварията в АЕЦ „Чернобил“.

Разписаните в заповедите мерки изграждат строго разпределение на институционалните отговорности за мониторинг в страната. Заповедите определят кои точно субстанции се измерват и през какъв период от време. Това включва измерване на радиационния фон, както и вземане на проби от въздух, почви, питейна вода, фуражи, мляко, месо, плодове и зеленчуци и кои органи отговарят за събирането на тези проби. Така например Научният институт по рентгенология и радиобиология (НИРР) отговаря за питейната вода в страната и млякото в Южна България, а Селскостопанската академия (ССА) поема измерването на млякото в Северна България и София, както и на останалите селскостопански продукти. Приети са официални „Временни хигиенни норми“ за редица хранителни продукти: прясно мляко, млечни продукти, месо, листни зеленчуци и т.н.

Държавните органи разписват следните методи за преработване на суровините с повишени нива на радиоактивност:

– Силно замърсеното прясно мляко е пренасочено за производство на кашкавал и сирене. Идеята зад този метод е задържане на продуктите в складове за месеци, за да може силно радиоактивният Йод-131 (с период на полуразпад само 8 дни) да се разпадне по естествен път до безопасни нива, преди стоката да се пусне на пазара.

– Консервиране на месото: Животни, заклани в силно замърсените райони (главно Южна и Централна България), се обработват и затварят в месни консерви (русенско варено, готови ястия). Тези консерви се изпращат в държавния резерв със забрана за незабавна консумация, за да престоят с години, докато радиацията спадне под безопасните нива.

– Когато се установява, че нивата в спанака са високи, се издава заповед за изораване на стотици декари насаждения (главно в Южна България).

Ще цитирам само нормата за единственият (чисто теоретично) възможен опасен ефект върху здравето на хората в България от аварията в Чернобил. А той е повишен риск от рак на щитовидната жлеза от консумацията на мляко замърсено с изотопа йод-131. Всичко останало, дори на теория, е многократно по-безопасно. Ще повторя за да няма недоразумения – не става дума дори за най-лека форма на пряко увреждане на щитовидната жлеза на възрастни или деца. Дозите при които могат да се появят най-леките форми на преки увреждания са стотици пъти по-големи. Става дума само дали има повишен статистически риск в бъдеще от рак на щитовидната жлеза.

Нормата за прясно мляко за възрастни е била 2000 бекерела на литър, а за млечните продукти, предназначени специално за кърмачета и малки деца (сухи млека „Хумана“, детски каши), е 500 Бекерела на килограм. В началото на май 1986 г. правителството изтегля течното мляко от детските градини и училищата и го заменя със сухо мляко от държавния резерв (произведено преди аварията).

> на стр. 7

Монтана

Ретроспективна изложба на Димо Троянов

Откриването на изложбата удостоиха с присъствието си много хора, сред които кметът на Община Монтана Златко Живков, директорът на дирекция „Хуманитарни дейности“ Александър Герасимов и главният експерт Нели Василева. Присъстваха и учителите от Първо ОУ „Св. св. Кирил и Методий“ – училището, в което Димо Троянов е бил някога ученик.

Слово при откриването произнесе главният уредник на галерията художникът Николай Пенков, а откри изложбата изпълняващият длъжността директор на Регионалния исторически музей в Монтана Даниел Йорданов, след като беше дадена думата на Димо Троянов, който благодари на всички присъстващи, че са го удостоили с присъствието си.

От 1 до 27 октомври в Художествена галерия „Кирил Петров“ в Монтана беше представена ретроспективна изложба на художника и писател Димо Троянов – скулптура, живопис, графика и осемте му авторски книги.

Творбите представят творческия му път от годините в Художествената гимназия в София, Художествената академия и след завършването ѝ до сега.

Впечатлява разпознаваемият му авторски почерк и разнообразната тематика в творбите.

Започва ремонтът на най-голямата театрална сграда в Монтана и Северозапада

Обновяването на драматичен театър „Драгомир Асенов“ ще стартира през декември, съобщи кметът на Монтана Златко Живков

Реновирането се финансира по европейски проект за зелени решения за устойчиво развитие на Северозападния регион, изпълняван от общините Монтана и Враца по оперативна програма „Региона в развитие“.

Сградата на театъра в Монтана е с малко над 7000 кв. метра разгъната площ, състои от четири надземни и един полувкопан сутерен. Построена е през 1978 год. и е с масивна стоманобетонна скелетна конструкция.

Основната голяма зала на театъра е с капацитет от 584 места. След ремонта те ще бъдат редуцирани до 496 за по-добра достъпност и комфорт. В сградата има още 4 камерни зали, включително за куклен театър, просторни фоайета, гримьорни, репетиционни, гардеробни, санитарни помещения, административни офиси и традиционен Английски двор.

По проекта ще бъдат изпълнени мерки за енергийна ефективност, които ще намалят използваната досега енергия с 80 на сто. Ще бъде обновена сценичната механизация, осветлението, електроакустиката, театралните столове и сценичните облекла. Проектът е на стойност 6 055 000 евро, като 4 878 000 е безвъзмездната европейска помощ. Останалите близо 1 200 000 евро ще бъдат осигурени от общината.

Изпълнител на обществената поръчка е сдружение ДЗЗД „Монтана Д.Т. 2026“, представлявано от Михаил Гюлеметов – изпълнителен директор. Обединението е създадено между „ГБС-Благоевград“ и „ГБС-Пловдив“.

Срокът за изпълнение на проекта е до януари 2029 година.

„Обновяването на сградите от културната инфраструктура в община Монтана е сред основните приоритети на управлението, заяви кметът Живков. След ремонта на читалището, на младежкия дом и изграждането на нов младежки център, сградата на театъра е предизвикателство като най-голяма обществена сграда за култура и изкуство в региона. Тя е държавна собственост и трябваше стопанисването ѝ да бъде предоставено на общината, за да имаме тази възможност. Разработихме съвместен проект с община Враца и сега ще започнем реконструкция, към която отдавна се стремим и с която ще осигурим модерна и съвременна среда за културни събития“, каза още Живков.

„Имаме амбицията да завършим този основен ремонт много преди крайния срок, заяви представителят на обединението-изпълнител на обществената поръчка Михаил Гюлеметов. Най-вероятно това ще стане до края на 2027 година.

Д-р Даниела Стоянова
общопрактикуващ лекар, специалист по обща медицина
Всеки работен ден от 8,00 до 13,00 часа
Набира пациенти
Тел. за контакти: 096 389 346
„АПОЛОН-21“ ООД,
Монтана
ул. „Цар Борис III“ № 11
Поликлиника, кабинет 106

ПРАВОСЛАВЕН КАЛЕНДАР

19 ч Св. прор. Авдий. Св. мчк Варлаам

20 п Преп. Григорий Декаполит. Св. Прокъл, архиепископ Константинополски. Св. мчк Дасий Доростолски. (Предпразненство на Въведение Богородично) (Тип. с. 122)

21 с + Въведение Богородично (Ден на православната християнска младеж и семейство) (Разрешава се риба) (Тип. с. 123)

22 н + 9 Неделя след Неделя подир Възвдижение. Св. ап. Филимон. Св. Михаил воин, българин. Гл. 8, утр. ев. 3, ап. Еф. 4:1-7 (с. 238), лит. ев. Лк 12:16-21 (с. 134)

23 п *Св. благоверен княз Александър Невски. Св. Амфилохий, еп. Иконийски. Св. Григорий, еп. Акрагантийски

24 в *Св. вмчца Екатерина. Св. вмчк Меркурий

25 с *Св. Климент, папа Римски, пръв епископ на Сердика. Св. Климент, архиеп. Охридски. Св. Петър, еп. Александрийски (Отдание на Въведение Богородично) (Тип. с. 127)

БЪЛГАРСКИ ПОЩИ

„Български пощи“ отново очакват най-красиво писмо до Дядо Коледа

Вече 32 поредни години „Български пощи” организират конкурса „Най-красиво писмо до Дядо Коледа“. Всяка година хиляди деца отправят своите съкровени желания, думи на благодарност и вълнуващи послания към любимия старец в навечерието на светлите празници.

Началният срок за изпращане на писмата за участие в конкурса е **12.11.2026 г.,** а крайният срок е **11 декември 2026 година.**

Условията за участие в конкурса са: правилно изписан адрес на подателя, за получател да бъде посочено само „За Дядо Коледа“ и да бъде заплатена пощенската услуга. Всички писма, отговарящи на условията, ще получат отговор лично от Дядо Коледа, а най-оригиналните и красиви писма и подаръци от него.

С цел защита на личните данни на всеки един от участниците в конкурса, следва в съдържанието на самото писмо да **НЕ се посочва адрес на подателя**. **Адресът да се посочи единствено на пощенския плик.** Същият ще е необходим на организатора на конкурса, с цел осъществяване на обратна връзка и изпращане на подаръци на спечелилите деца.

В съдържанието на писмото, с което ще се участва в конкурса, е необходимо да се посочат само двете имена на детето - участник.

Отличените писма (без пликовете с адреса на подателите), след приключването на конкурса, ще бъдат предадени за постоянно съхранение на ДА „Архиви“.

Участващите в конкурса „Най-красиво писмо до Дядо Коледа“ писма (с рисунки, стихове, апликации и други) стават притежание на организатора на конкурса – „Български пощи“, което може да ги използва по избран от него подходящ начин.

Няма ограничения за това как ще изглеждат детските писма. Лично решение на децата е дали ще са ръкописни, печатни или придружени от ръчно изработени изненади.

Санкциите „работят“: приходите на Русия от горива са се увеличили с 14% през октомври

Приходите от износ на горива растат

През октомври тази година Русия е печелила средно по 754 милиона евро (69,62 милиарда рубли) на ден от износ на петрол, газ и въглища. Това е с 14% повече, отколкото през септември, и е най-високата сума от декември 2022 г. Междувременно обемите на доставките са останали практически непроменени, според изследователския център CREA.

С други думи, не е имало нужда да се продава повече; цените просто са се увеличили. На фона на конфликтите в Близкия изток и прекъсванията на доставките през Ормузкия проток, горивото остава скъпо. Според CREA енергийната криза значително е увеличила приходите на износителите. Морският износ на суров петрол е особено забележителен. Приходите са се увеличили с 23% през месеца, **достигайки 352 милиона евро (32,50 милиарда рубли) на ден.** Това е рекорд за целия период на наблюдение на центъра, който започна през януари 2022 г. Общо суровия петрол, включително доставките по тръбопроводи, е генерирал 449 милиона евро (41,46 милиарда рубли) на ден.

Средната цена на Уралс достигна 101,70 долара (8 439,10 рубли) за барел.

Според Economic Times, позовавайки се на CREA, Индия е закупила за рекордните 6,4 милиарда евро (590,93 милиарда рубли) руски енергийни продукти, превръщайки се във втория по големина купувач в света.

ЕС се класира на трето място, като през октомври заплати 2,2 милиарда евро (203,13 милиарда рубли) на ненавистната Русия. Със или без санкции, европейците продължават да купуват руско гориво.

При това морският износ на петролни продукти е спаднал с 8% по обем, но приходите са нараснали с 4%, тъй като високите цени са компенсирали спада в обема на доставките.

Руските рафинерии

Няколко руски петролни рафинерии възобновиха работа след ремонт, което спомогна за подобряване на ситуацията с доставките на гориво. Според Александър Новак, пазарната ситуация е значително по-добра, отколкото беше преди месец или дори две седмици. Вицепремиерът обяви това на 14 октомври на форума „Руска енергийна седмица“.

Вицепремиерът подчерта, че връщането на рафинериите в експлоатация е пряко свързано с укрепването на тяхната физическа и техническа сигурност. Той отбеляза, че нефтените компании вече са се научили да реагират много по-експедитивно и да връщат повреденото оборудване в експлоатация в съкратени срокове.

На форума беше обявено, че големи индустриални институти участват активно в създаването на първия единен национален стандарт за инженерно-техническа защита на нефтени и газови обекти.

Потвърдено беше, че новите инженерни решения, които вече се внедряват, залагат на тежки модулни метални рамки и защитни мрежи (известни в индустрията като проекти тип „Паяжина“). Те се издигат директно около критичните колони за ректификация и резервоарите за гориво, като целта им е физически да улавят или детонират атакуващите безпилотни апарати на безопасно разстояние от оборудването.

Макар и по-примитивен метод, на експертно ниво беше обсъдено и официалното въвеждане на защитни бариери, изградени от подредени на няколко нива празни товарни контейнери, които да служат като щитове срещу шрапнели и нисколетящи дронове около уязвимите зони на рафинериите. Финансирането на всички тези защитни съоръжения се извършва изцяло за сметка на самите нефтени компании, като правителството увери, че тези извънредни разходи няма да бъдат калкулирани в крайните цени на горивата по бензиностанциите.

Публикувани са официалните технически параметри на защитната система „Паяжина“. Системата е проектирана специално за пасивна инженерна защита на обекти срещу ударни безпилотни летателни апарати. Основни технически и експлоатационни параметри:

– В базовата си конфигурация мрежовата обвивка е изчислена да издържи на директно попадане на дрон с тегло до 200 кг, движещ се със скорост до 250 км/ч.

– Модулната конструкция позволява изграждането на защитни бариери около обекти с височина над 25 метра и на практика неограничена площ.

– Системата се състои от силови опорни колони и специална високоякостна стоманена или полимерна (кевлар/полиамид) мрежа.

– Специфика на монтажа (Без заваряване): Цялата конструкция се сглобява изключително бързо чрез болтови съединения. Липсата на заваръчни дейности позволява системата да се монтира в зони с най-висока пожаро- и експлозивна опасност (каквито са ректификационните колони на рафинериите), без да се спира производственият процес.

– Производството и доставката на компонентите отнемат около една седмица, благодарение на типизираните модулни елементи, които не изискват индивидуално проектиране за всяка отделна сграда.

Оптималното разстояние, на което се монтират защитните мрежи от повърхността на защитавания обект (резервоар, ректификационна колона или сграда), е между 1.5 и 2.5 метра.

От руския печат

Поредната халюцинация на сектата „Чернобил“

А. ГРИГОРОВ

> от стр. 5

Какво прави впечатление. На първо място е съмнително в днешна България подобни мерки изобщо да могат да се приложат. Доказват го безбройните случаи на заразени и негодни продукти за които периодично научаваме и които очевидно са само върха на айсберга. Второ, мерките предприети от властите преди 40 години надхвърлят многократно нормалната предпазливост и реалната необходимост. Те са по-скоро следствие от ирационална паника в общественото съзнание, която се отразява и на поведението на управляващите.

Какъв е ефектът от предприетите тогава мерки за опазване здравето на населението.

Научните проучвания в България, които проследяват последиците от аварията в Чернобил (1986 г.), през следващите десетилетия, не показват увеличение на детския рак (включително левкемия и рак на щитовидната жлеза), като могат да се свържат с радиационното замърсяване на територията на страната.

Детска левкемия и лимфоми. България участва в мащабното европейско проучване за честотата на детската левкемия и лимфомите след Чернобил (ECLIS), координирано от Международната агенция за изследване на рака (IARC). Резултатите показват, че географското разпределение на случаите (включително в България) няма връзка с нивата на радиоактивно заразяване от Чернобил.

Рак на щитовидната жлеза. В световен мащаб единственото категорично доказано онкологично последствие при децата от Чернобил е увеличение на рака на щитовидната жлеза, но то е концентрирано изцяло само в най-силно засегнатите райони на Украйна, Белорусия и Русия. **За България и останалата част от Европа докладите на Световната здравна организация (СЗО) не установяват ръст на това заболяване, дължащ се на аварията в Чернобил.** Конкретно е извършено мащабно българско проучване върху рака на щитовидната жлеза в България след Чернобил, обхващащо периода 1981–2003 г. То е проведено от екипи на Националния център по радиобиология и радиационна защита и Националния раков регистър и не установява увеличение на детския рак на щитовидната жлеза, което да е резултат от аварията. Ето какво четем в резюмето на това научно проучване: “**Не се открива нарастване на заболяемостта от рак на щитовидната жлеза след Чернобилската авария сред населението в районите, в които облъчването е най-високо в сравнение с районите с най-ниско….. Не се доказва повишаване на заболеваемостта от рак на щитовидната жлеза в България вследствие влиянието на Чернобилската авария.“** По-ясно трудно може да се каже.

Накрая ще цитирам водещият световен специалист в областта на атомната и радиационна безопасност професор Рафаел Арутунян, който прави едно много важно обобщение по повод аварията в Чернобил: **„Единственото което смятам, че е важно да отбележа – ние трябва подробно да изучим … защо допуснахме така да наплашим себе си с Чернобил без никакви реални причини за това?“**

Мисля си, че отговорът на този въпрос е очевиден. Съчетанието на две обществени патологии – антикомунизъм и радиофобия – роди и разпространи апокалиптични представи с определени политически цели, които нямат нищо общо с реалните рискове за здравето на хората. За обществото цената на тези лъжи и манипулации се оказа много висока икономически, политически и дори здравето на хората пострада повече от пропагандата около Чернобил отколкото от радиоактивното замърсяване.

Слово

e-mail: slovoplyus@abv.bg, slovoplus@yahoo.com

Издател: ИК „Слово плюс“
Монтана, бул. „Пейо Яворов“ 1, БЦ „Огоста“, ет.4, офис 401

Параскева Маркова
Главен редактор
тел.: 0876 307 732

Милка Костадинова
Първи зам. главен редактор
тел.: 0888 530 931

Зам. главни редактори:
Цветана Костова
Каролина Краева
Ненчо Славчев

Галя Севестакиева
Отговорен секретар

Екип Монтана
3400, п.к. 133,
ул. „Пейо Яворов“ 1
БЦ „Огоста“, ет.4
офис 401

Екип Враца
ул. „Цв. Кръстенякова“ №13
ОКС, 3000, п.к. 143,
тел.: 0877 185 669

Екип София
тел.: 0887 901 058
0888 530 931

Екип Видин
тел.: 0889 399 349
0885 708 703

Вестник „Слово плюс“ се разпространява чрез
Български пощи

Издателска кооперация „Слово плюс“ членува в Кооперативен съюз - Враца

Печатница „БГ Принт“ Враца

Литературна карта на Монтана

Борис БОРИСОВ

> от стр. 4

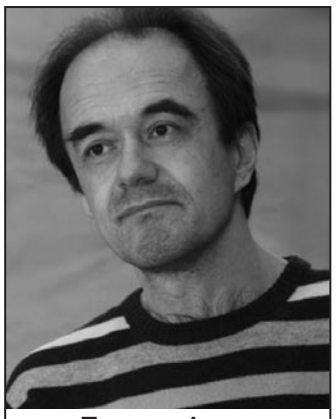
20. Никола Фол

Писател, драматург, режисьор — фигура, която разширява представата ни за литературната традиция на региона отвъд поезията и прозата.

III. СЪВРЕМЕННО ПОКОЛЕНИЕ / СЛЕД 1989 г.

И тук има една много важна особеност: не е редно съвременните автори да бъдат оценявани само по вече натрупана „историческа тежест“, защото някои от тях още пишат.

21. Пламен Антов

Пламен Антов

Първото име от живите автори, което бих поставил в общата Топ 30.

Това не е само поет. Антов е професор, доктор на филологическите науки, литературовед, критик, теоретик и писател. Има значително количество научни публикации и монографични изследвания върху българския модернизъм и постмодернизъм.

Той е и роден в Михайловград/днешна Монтана. И Институт за литература

За мен това го прави най-силния кандидат от живите автори за общата Топ 30.

22. Емил Андреев

Тук вече бих направил още по-смела корекция.

Емил Андреев е роден в Лом през 1956 г. и има национална литературна тежест, която не бива да се подценява: „Ломски разкази“, „Стъклената река“, драматургия, преводи и литературни награди. Община Лом посочва и наградите му за роман, както и екранизацията на „Стъклената река“.

23. Мартен Калеев

Тук вече говорим не само за автор, а и за организатор на литературния живот.

Роден във Вършец, живее и твори в Монтана, автор е на поезия, проза, хайку, разкази и романа „Градината на разпятието“, носител е на годишната награда на СБП за кратка проза.

Има още една причина да го включа: като председател на Дружеството на писателите от област Монтана и главен редактор на „Огоста“ той има институционална роля за съвременната литература на региона.

24. Николай Звезданов

Тук се срещат писател, критик и литературовед.

Особено важен аргумент е присъствието му в „Литературна мисъл“ на Института за литература при БАН с изследване върху Радичков.

25. Любомир Йорданов

Поет, публицист, журналист и хроникьор на Северозапада. Роден в Долни Цибър, автор на няколко стихосбирки и документални книги, живее в Монтана.

26. Александра Симеонова

Поставям я в съвременната група заради устойчивото ѝ присъствие в литературния живот и участието ѝ в регионалната литературна общност.

(Иван Милчев

Тук има една важна корекция: той вече не трябва да бъде в „живите“, защото литературният архив посочва, че е починал на 27 декември 1992 г.

Следователно той трябва да се върне към поколението на починалите и според мен заслужава място около границата на Топ 30.

Това е именно пример защо поколенческата класация изисква отделна проверка на всеки автор.)

27 Камелия Александрова

Поетеса с трайно участие в литературния живот на региона. Тя присъства и сред авторите на „Огоста“, което показва мястото ѝ в съвременната литературна общност.

28. Юлий Йорданов

Тук правя едно съзнателно нарушение на категорията „писатели и поети“.

Той е преди всичко литературен критик, литературен историк, журналист и краевед, а не просто поет/писател. Но ако правим панорама на литературната Монтана, неговото отсъствие би било сериозна грешка.

Има 13 книги с литературна и изкуствоведска критика и е определян като един от най-задълбочените изследователи на духовното развитие на Северозапада.

29. Параскева Маркова

И тук правя същото изключение.

Тя е критик и редактор, а не просто художествен автор. Но присъствието ѝ в литературния живот на Монтана е значимо — например като главен редактор на „Слово плюс“ и член на редакционната колегия на „Огоста“.

30. Милен Александров

Писател, журналист и публицист; автор на забележителния роман „Аз, грешният и недостойният“ и носител на „Златното перо“.

Само бих Ви препоръчал едно важно нещо: **представяйте класациите като аналитично предложение, а не като окончателно установен „канон“**. Така ще оставите място на библиотекари, писатели и краеведи да коригират дати, биографични факти, библиографии и оценки. Това е особено важно, защото в нашия разговор вече открихме няколко случая, при които първоначалната информация се оказа непълна или неточна.Бих предложил дори следната формулировка към материала:

„Предложение за литературен канон на Монтана и Северозапада“ *изготвено чрез аналитичен преглед на литературни, библиотечни и краеведски източници, с помощта на изкуствен интелект. Класациите са дискусионни и подлежат на проверка и допълване от специалисти.*

И лично аз бих се радвал най-много, ако от това произлезе не просто „Топ 30“, а **памет за хората, които са писали за този край, родени са тук или са оставили част от духовния си живот тук**. Именно така — **не всяко име трябва да бъде поставено в класация, за да бъде признато неговото място в литературния живот на Монтана**. Това е дори по-ценно от механичното „класиране“. Един литературен канон не се състои само от първите 10, 20 или 30 имена. **Той се състои и от хората, които поддържат литературната среда жива — пишат, критикуват, редактират, насърчават младите автори и пазят паметта за предишните поколения.**

И бих предложил към бъдещия материал да има още една кратка формула:**„Тази класация не е списък на забравените и незабравените. Тя е опит да подреди едно литературно наследство. А извън подредбата остават имената, които също заслужават да бъдат помнени.“**

Мездра:

Премиера на книгата на Патриция Кирилова „Забрав(н)ената древност на българите“

Мирослав ГЕТОВ

Представяне на най-новата книга на разследващия журналист, изследовател на родната история и PR експерт Патриция Кирилова „Забрав(н)ената древност на българите. Генетичният и лингвистичен код на първата цивилизация.“ (Издателство „ВИП Комюникейшън“, София, 2026 г.) се състоя в гр. Мездра.

Организатор на събитието, което беше посветено на отминалия наскоро Ден на народните будители, бе Община Мездра, а инициатор - изпълнителният директор на Националната асоциация на председателите на общински съвети в Република България (НАПОС-РБ) инж. Делян Дамяновски.

Премиерата уважиха представители на местната културна общност, любители на историческата наука и приятели на авторката, която е потомка на легендарния български хайдутин и революционер от Вардарска Македония Ильо войвода (1805-1898 г.).

„Това не е просто книга за историята, каза при представянето на „Забрав(н)ената древност на българите“ Данаил Димитров - учител по история и цивилизации в СУ „Иван Вазов“. Тя е покана за пътуване към нашите корени, към древните цивилизации и към въпросите за произхода и историческата памет на българския народ.

Авторката насочва вниманието ни към малко познати и спорни страници от древността, към исторически свидетелства, археологически находки и изследвания, които заслужават да бъдат разглеждани, обсъждани и съпоставяни... “.

„Тази книга е плод не само на вдъхновението, но и на гнева, споделя Патриция Кирилова в предговора на „Забрав(н)ената древност на българите“, озаглавен знаково „Битката за паметта“. Гняв от лъжите, които държат в кома древната история и славния път на предците ни. Наш дълг е да сложим край на тези лъжи - не само в памет на предците ни, но и за да запалим българския дух в идващите след нас.

След 15 години анализиране и изследване на историческите източници събрах хронологията на древната ни история в тази книга, която прави неотложна ревизия на древната българска памет и поставя въпроси за дискусии, които са чакали отговор векове наред. Истината - унищожавана от чужди интереси със съдействието на нашите „кабинетни“ историци, които са хранители на същите тези външни интереси.

След десетилетия наред манипулации в угода на антибългарски цели, лишени от аргументи и изпълнени с лъжи за тюркски, алтайски, памирски, ирански и всякакъв друг произход, се учудвам, че все още не са ни доказали „научно“ извънземен произход, например.

Защото няма нищо по-престъпно от това да откраднеш паметта на един народ. Десетилетия наред от кабинетите на „официалната“ наука ни внушаваха, че ние сме историческа мистерия. Че сме неясен „продукт“ на миграциите, появил се някъде в покрайнините на VII век. Наложиха ни една дата, която не е нищо повече от договор между Аспарух и остатъците от ИРИ (*б. м.* Източната Римска империя) - 681-ва година, и ни затвориха в нея като в клетка. Като ни задължиха да виждаме само една част от славното минало на предците ни. Въпреки че Ватиканът още тогава признава, че „тази земя принадлежи на българите по родово право“.

И все пак истината рано или късно излиза от пепелта като феникс.

(…) Тази книга е моят обвинителен акт срещу „кабинетните“ историци, които зачеркнаха хилядолетия от паметта ни, за да ни превърнат в исторически васали.

Време е да разберем, че 681 година не е нашето раждане, а нашият триумфален реванш. Защото българинът не е „пришълец“ в историята на света. Българинът е нейният дух и градител.

Да съхраним паметта!, апелира в заключение Патриция Кирилова. **Не заради нас, заради тези след нас, на които го дължим.“**

В последвалата дискусия присъстващите зададоха въпросите, които ги вълнуват по щекотливите теми в изследването и получиха откровени отговори от авторката.

От името на Община Мездра Светла Дамяновска - главен експерт „Културно наследство и религиозни дейности“, благодари на Патриция Кирилова за вълнуващата среща с историята, паметта и български дух и ѝ подари стилна кошница с цветя.

Накрая присъстващите на премиерата имаха възможност да си закупят „Забрав(н)ената древност на българите“ на промоционална цена с автограф от авторката и да се снимат с нея за спомен.

Белоградчик

Вечер, посветена на Веселин Ханчев

Литературен клуб „Георги Савчев“ при Народно читалище „Развитие – 1893 г.“ – Белоградчик, организира литературна вечер, посветена на творчеството и неповторимия поетичен свят на Веселин Ханчев. Поводът бе отбелязването на 107 години от рождението и 60 години от кончината на един от значимите български поети.

Срещата започна по нестандартен и емоционален начин – Милка Михайлова изпя стихотворението „Приказка“ на Веселин Ханчев. След това председателят на клуба Наташа Младенова откри вечерта с вдъхновяващи думи, с които въведе присъстващите в света на поета: „Има поети, които четем и поети, към които се връщаме. Поети, чиито стихове остават в паметта ни, защото докосват най-съкровените кътчета на човешката душа. Такъв поет е Веселин Ханчев. Днес сме се събрали, за да прекрачим прага на неговия неповторим поетичен свят – свят, в който нежността върви редом с мъжеството, любовта се преплита с тревогата, непримиримият дух – с дълбоката вяра в живота, а размисълът за човешката съдба се превръща в поезия.“

Нташа Младенова представи накратко и биографията на поета, като припомни важни моменти от неговия житейски и творчески път.

В хода на литературната вечер прозвучаха едни от обичаните му стихотворения, сред които „Присъда“, „Любовта“, „Красота“, „Балада за човека“ и други творби, разкриващи многообразието на неговия талант и дълбочината на поетичния му свят.

В заключителната част на срещата членовете на литературния клуб представиха и свои авторски произведения. Събитието още веднъж показа, че голямата поезия не принадлежи само на своето време. Тя продължава да живее чрез думите, да вълнува поколенията и да намира път към сърцата на хората.